

Sygn. akt

III AUa 1122/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **30 marca 2016 r.**

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

	Przewodniczący:	SSA Alicja Podczaska
	Sędziowie:	SSA Ewa Madera (spr.) SSO del. Elżbieta Selwa
	Protokolant	st.sekr.sądowy Elżbieta Stachowicz

po rozpoznaniu w dniu **30 marca 2016 r.**

na rozprawie

sprawy z wniosku **E. K.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.**

o umorzenie należności z tytułu składek

na skutek apelacji wnioskodawczyni

od wyroku **Sądu Okręgowego w Przemyślu**

z dnia **19 października 2015 r.** sygn. akt **III U 727/15**

o d d a l a apelację.

Sygn. akt III AUa 1122/15

UZASADNIENIE

Decyzją z 13 lipca 2015 r., Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R., po rozpatrzeniu wniosku E. K. z 30 grudnia 2013 r. w sprawie umorzenia należności z tytułu składek, w związku z wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z 29 stycznia 2015 r. sygn. akt III AUa 799/14, na podstawie art. 1 ust. 8 ustawy z 9 listopada 2012 r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność, określił, że

według stanu na 30 grudnia 2013 r. umorzeniu nie będą podlegały należności z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne za okres od czerwca 2003 r. do maja 2012 r. w łącznej kwocie 35.383,20 zł, w tym składek w kwocie 21.074,20 zł i podatkowych odsetek za zwłokę naliczonych do 30 grudnia 2013 r. w kwocie 14.309 zł. W uzasadnieniu odwołując się do treści art. 1 ust. 1 i ust. 6 powołanej wyżej ustawy, organ rentowy wskazał, że w spornym okresie zobowiązana nie podlegała ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowemu oraz wypadkowemu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej. Skoro z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej wnioskodawczyni podlegała wyłącznie ubezpieczeniu zdrowotnemu, to zgodnie z powyższym uregulowaniem, nie jest osobą uprawnioną do skorzystania z umorzenia nieopłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne za okres od czerwca 2003 r. do lutego 2009 r. Jednocześnie organ zaznaczył, że z mocy powołanej wyżej ustawy nie podlegają umorzeniu zadłużenia za okres od marca 2009 r. do maja 2012 r., ustawa obejmuje bowiem swym zakresem nieopłacone należności do lutego 2009 r.

Od powyższej decyzji odwołanie złożyła E. K. domagając się - w ostatecznie sprecyzowanym na rozprawie 19 października 2015 r. żądaniu - zmiany zaskarżonej decyzji i umorzenia należności. Na uzasadnienie swojego stanowiska podała w szczególności, że działania podjęte wobec niej przez ZUS są niezgodne z prawem i Konstytucją. Podniosła, że fakt iż w ramach działalności dokonywała tłumaczeń znany był organowi rentowemu już w 1996 r. Pomimo tego, przez 13 lat pozwany nie poinformował jej, że od 1999 r. istnieje obowiązek płacenia składki zdrowotnej. Podniosła również, że cała sprawa wynika z niekompetencji zarówno pracowników ZUS jak i osoby, która pomagała jej w rozliczeniach związanych z działalnością gospodarczą.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. wniósł o jego oddalenie, podtrzymując stanowisko zawarte w zaskarżonej decyzji. W uzasadnieniu dodatkowo zaznaczył, że wnioskodawczyni na dzień złożenia wniosku nie posiadała nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne za okres od 1 stycznia 1999 r. do 28 lutego 2009 r., tj. mogących podlegać umorzeniu na podstawie ustawy abolicyjnej. Tym samym stosując przepis art. 1 ust. 6 powołanej ustawy organ nie mógł umorzyć nieopłaconych składek tylko na ubezpieczenie zdrowotne, bowiem umorzenie składek zdrowotnych jest skutkiem umorzenia składek na ubezpieczenia społeczne.

Wyrokiem z 19 października 2015 r. Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Przemysłu oddalił odwołanie wnioskodawczyni.

Sąd Okręgowy ustalił, że E. K. prowadziła pozarolniczą działalność gospodarczą i z tego tytułu dokonała zgłoszenia do ubezpieczenia zdrowotnego od 1 stycznia 1999 r. Decyzją z 28 lutego 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R., w oparciu o przepisy ustawy z 9 listopada 2012 r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność, odmówił wszczęcia postępowania w przedmiocie rozpatrzenia jej wniosku z 30 grudnia 2013 r. o umorzenie należności z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne za okres od czerwca 2003 r. do maja 2012 r. W wyniku zaskarżenia tej decyzji ostatecznie Sąd Apelacyjny w Rzeszowie wyrokiem z 29 stycznia 2015 r. sygn. akt III AUa 799/14 uchylił poprzedzający wyrok Sądu Okręgowego w Przemysłu oraz przedmiotową decyzję organu rentowego z 28 lutego 2014 r. i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania bezpośrednio temu organowi rentowemu. W konsekwencji powyższego zaskarżoną decyzją z 13 lipca 2015 r., Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R., na podstawie art. 1 ust. 8 ustawy z 9 listopada 2012 r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność określił, że według stanu na 30 grudnia 2013 r. umorzeniu nie będą podlegały należności z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne za okres od czerwca 2003 r. do maja 2012 r. w łącznej kwocie 35.383,20 zł, w tym składki w kwocie 21.074,20 zł i podatkowe odsetki za zwłokę naliczone do 30 grudnia 2013 r. w kwocie 14.309 zł.

W ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy przyjął, że odwołanie wnioskodawczyni E. K. jest nieuzasadnione. Podkreślił, że przepisy ustawy z 9 listopada 2012 r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność, mają zastosowanie do osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą w rozumieniu art. 8 ust. 6 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, w okresie od 1 stycznia 1999 r. do 28 lutego 2009 r., które z tego tytułu podlegały obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym oraz ubezpieczeniu wypadkowemu. Stosownie do treści przepisów art. 1 ust. 1 i ust. 6 powołanej wyżej ustawy, umorzeniu podlegają nieopłacone składki na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i ubezpieczenie wypadkowe

za okres od 1 stycznia 1999 r. do 28 lutego 2009 r. oraz należne od nich odsetki za zwłokę, opłaty prolongacyjne, koszty upomnienia, opłaty dodatkowe, a także koszty egzekucyjne naliczone przez dyrektora oddziału ZUS, naczelnika urzędu skarbowego, lub komornika sądowego. W rezultacie tej normy, dopiero umorzenie wymienionych wyżej należności, skutkuje umorzeniem nieopłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne i na Fundusz Pracy za ten sam okres oraz należnych od nich odsetek za zwłokę, opłat prolongacyjnych, kosztów upomnienia, opłat dodatkowych, a także kosztów egzekucyjnych naliczonych przez dyrektora oddziału ZUS, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego. Jak zaznaczył Sąd, bezspornym w sprawie był fakt, że wnioskodawczyni w spornym okresie nie podlegała obowiązkowo ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowym oraz wypadkowemu. W rezultacie zaś tego nie może ona skutecznie domagać się umorzenia należności z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne. Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy przyjął, że zaskarżona decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych jest prawidłowa, a organ rentowy przy jej wydawaniu nie naruszył przepisów ustawy abolicyjnej. Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kpc w związku

z powołanymi wyżej przepisami prawa orzekł, jak w sentencji wyroku.

Skarżąc powyższy wyrok apelacją wnioskodawczyni E. K. wniosła o ponowne rozpatrzenie jej sprawy. W uzasadnieniu naprowadziła, że mimo posiadanych informacji o zgłoszonej działalności gospodarczej od 1996 r. organ rentowy przez 13 lat nie wezwał jej o zapłatę składki na ubezpieczenie zdrowotne z tego tytułu. Wyjaśniła, że rozliczeniami z ZUS zajmowała się wyznaczona przez nią osoba, zaś dochody uzyskane z tej dodatkowej działalności były niewielkie. Podkreśliła, że sama okoliczność, iż zarejestrowała ona swoją działalność nie przesądza o tym, że jej aktywność stanowiła faktycznie działalność gospodarczą, bowiem przychody z tego tytułu rozliczała jako przychody z działalności wykonywanej osobiście, a nie jako przychody z działalności gospodarczej.

Sąd Apelacyjny po rozpoznaniu apelacji zważył, co następuje:

Apelacja wnioskodawczyni jest nieuzasadniona. Zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w Przemyślu z 19 października 2015 r. jest trafny i odpowiada prawu.

Sąd Okręgowy przeprowadził postępowanie dowodowe, dokonując trafnych ustaleń i wyjaśniając tym samym wszystkie istotne okoliczności mające wpływ na rozstrzygnięcie sprawy. To zaś spowodowało, że tutejszy Sąd Apelacyjny zaakceptował w całości ustalenia faktyczne Sądu I instancji, traktując je jak własne i nie widząc w związku z tym konieczności ich ponownego szczegółowego przytaczania (tak m.in. Sąd Najwyższy w wyroku z 5 listopada 1998 roku, sygn. I PKN 339/98, OSNAPiUS 1999/24/776).

Przypomnieć należy, że w sprawie spornym pozostawało, czy do ubezpieczonej znajdują zastosowanie uregulowania ustawy z 9 listopada 2012 r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz.U. 2012.1551), zwanej dalej ustawą abolicyjną. Sąd Apelacyjny w całości podziela w tym zakresie rozważania prawne Sądu I instancji i przyjmuje je za własne. Zakres podmiotowy ustawy został jednoznacznie uregulowany w jej art. 1 ust. 1, który stanowi, iż na wniosek osoby podlegającej w okresie od 1 stycznia 1999r. do 28 lutego 2009r. obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz wypadkowemu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności w rozumieniu art. 8 ust. 6 ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych, która przed dniem 1 września 2012r. zakończyła prowadzenie pozarolniczej działalności i nie prowadzi jej w dniu wydania decyzji, o której mowa w ust. 8 tego artykułu umarza się nieopłacone składki na te ubezpieczenia za okres od 1 stycznia 1999r. do 28 lutego 2009r. oraz należne od nich odsetki za zwłokę, opłaty prolongacyjne, koszty upomnienia, opłaty dodatkowe, a także koszty egzekucyjne naliczone przez dyrektora oddziału ZUS, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego. Natomiast w myśl art. 1 ust. 6 umorzenie należności, o których mowa w ust.1, skutkuje umorzeniem nieopłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy za ten sam okres oraz należnych od nich za ten sam okres, odsetek za zwłokę, opłat prolongacyjnych, kosztów upomnienia, opłat dodatkowych, a także kosztów egzekucyjnych naliczonych przez dyrektora oddziału ZUS, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego. Ubezpieczona do kręgu podmiotów objętych regulacją tej ustawy nie należy, albowiem w spornym okresie nie podlegała obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym z tytułu

prowadzenia pozarolniczej działalności. W tej sytuacji, jak słusznie uznał Sąd Okręgowy, nie jest możliwe samoistne umorzenie zaległości z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne, albowiem powyższe umorzenie jest pochodną powstałych zaległości z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenie społeczne. Jeszcze raz podkreślić należy, iż zgodnie z ustawą abolicyjną umorzenie należności z tytułu składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz wypadkowe z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności w rozumieniu art. 8 ust. 6 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych za okres od 1 stycznia 1999 r. do 28 lutego 2009 r., skutkuje umorzeniem nieopłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne i na Fundusz Pracy za ten sam okres oraz należnych od nich, za ten sam okres, odsetek za zwłokę, opłat prolongacyjnych, kosztów upomnienia, opłat dodatkowych, a także kosztów egzekucyjnych naliczonych przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego. Powyższe oznacza, że w przypadku, gdy podmiot występujący o umorzenie należności na podstawie przepisów ustawy abolicyjnej posiada zadłużenie z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne lub Fundusz Pracy za okres od 1 stycznia 1999 roku do 28 lutego 2009 roku, a jednocześnie nie posiada zadłużenia z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne za te same okresy, bądź zadłużenie to nie będzie podlegało umorzeniu, Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie może wydać decyzji o umorzeniu należności na ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy na podstawie ustawy abolicyjnej. Przyjęta przez ustawodawcę konstrukcja prawna wskazanej ustawy wyłącza zatem możliwość umorzenia wyłącznie należności z tytułu zaległych składek na ubezpieczenie zdrowotne. Zatem pozwany Zakład słusznie stwierdził, iż warunkiem umorzenia składek na ubezpieczenie zdrowotne jest uprzednie umorzenie należności z tytułu składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz wypadkowe i istnienie należności z tego tytułu za ten sam okres co zaległych składek na ubezpieczenie zdrowotne. Skoro wnioskodawczyni nie podlegała w spornym okresie obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowemu oraz wypadkowemu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności w rozumieniu art. 8 ust. 6 ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych, przepisy ustawy abolicyjnej nie mają w ogóle do niej zastosowania. Odnosząc się do sformułowanego w apelacji przez wnioskodawczynię zarzutu nieprowadzenia w spornym okresie działalności gospodarczej nadmienić jedynie należy, że zakres niniejszego postępowania określa treść zaskarżonej decyzji ZUS. Badaniu zatem podlega kwestia możliwości umorzenia zaległych składek na ubezpieczenie zdrowotne oraz odsetek powstałych z tego tytułu, a to zgodnie z wnioskiem ubezpieczonej, która prawo do dochodzonego umorzenia wywodziła z wymienionej na wstępie ustawy abolicyjnej odnoszącej się właśnie do osób prowadzących działalność gospodarczą. Podnoszona zatem okoliczność nieprowadzenia w spornym okresie działalności gospodarczej nie podlega badaniu w tym postępowaniu. W tym bowiem zakresie w pierwszej kolejności wypowiedzieć się winien organ rentowy, o ile już w tej kwestii nie wydał prawomocnej decyzji np. dotyczącej wysokości zadłużenia z tytułu nieopłaconych składek z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej. Powyższa konstatacja czyni zbędnym dalsze rozważanie zarzutów podniesionych w apelacji. Wykraczają one bowiem poza określony na wstępie przedmiot sporu rozpoznawanej sprawy. Zauważyć jedynie przyjdzie, iż na osobach prowadzących działalność gospodarczą ciąży obowiązek samodzielnego obliczania i przekazywania co miesiąc składek na wszelkie rodzaje ubezpieczeń.

W tym stanie rzeczy, wobec nie stwierdzenia branej pod uwagę z urzędu nieważności postępowania, stosownie do treści art. 385 kpc, apelację należało oddalić.

(...)

ZARZĄDZENIE

1/. (...)

2/(...)